

PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG BIỂU DIỄN CHO SINH VIÊN NGÀNH SƯ PHẠM ÂM NHẠC THÔNG QUA HỌC PHẦN THANH NHẠC

Nguyễn Thị Loan

Khoa Nghệ thuật trường Đại học Hạ Long

Tóm tắt: Trong đào tạo ngành Sư phạm Âm nhạc, kỹ năng biểu diễn có vai trò quan trọng không chỉ đối với năng lực chuyên môn mà còn góp phần hình thành bản lĩnh nghề nghiệp, sự tự tin và khả năng truyền cảm hứng nghệ thuật cho người học trong tương lai. Học phần thanh nhạc là môi trường thuận lợi để phát triển kỹ năng biểu diễn cho sinh viên thông qua rèn luyện kỹ thuật hát, cảm thụ âm nhạc, xử lý tác phẩm và thực hành sân khấu. Bài viết phân tích vai trò của học phần thanh nhạc trong phát triển kỹ năng biểu diễn cho sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc, chỉ ra một số hạn chế trong quá trình dạy học hiện nay, đồng thời đề xuất các biện pháp nâng cao hiệu quả rèn luyện kỹ năng biểu diễn theo định hướng gắn lý thuyết với thực hành, tăng cường trải nghiệm và phát huy tính chủ động của người học.

Từ khóa: kỹ năng biểu diễn, thanh nhạc, sinh viên Sư phạm Âm nhạc, năng lực nghề nghiệp, dạy học âm nhạc.

DEVELOPING PERFORMANCE SKILLS FOR MUSIC EDUCATION STUDENTS THROUGH THE VOCAL MUSIC COURSE

Abstract: In music education training, performance skills play a crucial role not only in professional competence but also in shaping professional character, self-confidence, and the ability to inspire artistic creativity in future learners. The vocal music course provides a favorable environment for developing students' performance skills through training in singing technique, musical appreciation, musical interpretation, and stage practice. This article analyzes the role of vocal training in developing performance skills for music education students, points out some limitations in the current teaching process, and proposes measures to improve the effectiveness of performance skills training by linking theory with practice, enhancing experience, and promoting student initiative.

Keywords: performance skills, vocal training, music education students, professional competence, music teaching.

Nhận bài: 02/03/2026

Phản biện: 21/03/2026

Duyệt đăng: 27/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong chương trình đào tạo ngành Sư phạm Âm nhạc, học phần thanh nhạc giữ vị trí quan trọng vì đây là học phần trực tiếp hình thành và phát triển năng lực ca hát, cảm thụ nghệ thuật và khả năng thể hiện tác phẩm âm nhạc của sinh viên. Đối với sinh viên sư phạm, kỹ năng biểu diễn không chỉ phục vụ cho hoạt động nghệ thuật mà còn là phương tiện hỗ trợ hiệu quả cho quá trình giảng dạy sau này. Một giáo viên âm nhạc có khả năng biểu diễn tốt sẽ dễ dàng truyền đạt cảm xúc, tạo hứng thú học tập và nâng cao chất lượng giờ dạy.

Tuy nhiên, trong thực tế đào tạo hiện nay, việc rèn luyện kỹ năng biểu diễn cho sinh viên thông qua học phần thanh nhạc ở một số cơ sở đào tạo vẫn còn thiên về luyện kỹ thuật hát đơn thuần, chưa chú trọng đầy đủ đến phong thái sân khấu, khả năng làm chủ cảm xúc, kỹ năng giao tiếp với khán giả và xử lý tình huống biểu diễn. Điều này ảnh hưởng đến chất lượng đào tạo và năng lực nghề nghiệp của sinh viên sau tốt nghiệp. Vì vậy, nghiên cứu phát triển kỹ năng biểu diễn cho sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc thông qua học phần thanh nhạc có ý nghĩa thiết thực cả về lý luận và thực tiễn.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái quát về kỹ năng biểu diễn của sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc

Kỹ năng biểu diễn là một trong những năng lực cốt lõi của người học âm nhạc, đặc biệt đối với sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc. Đây là khả năng thể hiện tác phẩm âm nhạc trước người nghe thông qua sự kết hợp hài hòa giữa kỹ thuật chuyên môn, cảm xúc nghệ thuật, phong thái sân khấu và khả năng giao tiếp biểu cảm. Đối với sinh viên sư phạm, kỹ năng biểu diễn không chỉ mang ý nghĩa nghệ thuật mà còn là phương tiện quan trọng phục vụ hoạt động giảng dạy, góp phần nâng cao hiệu quả truyền đạt và tạo cảm hứng học tập cho học sinh.

Về bản chất, kỹ năng biểu diễn trong thanh nhạc là một hệ thống tổng hợp bao gồm nhiều thành tố có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Trước hết là kỹ thuật thanh nhạc, bao gồm kỹ năng điều khiển hơi thở, phát âm, nhả chữ, xử lý âm thanh, cao độ, trường độ và sắc thái. Đây là nền tảng giúp sinh viên thể hiện bài hát một cách chính xác và ổn định. Tuy nhiên, kỹ thuật tốt chưa đủ để tạo nên một phần biểu diễn thành công nếu thiếu đi yếu tố cảm xúc và nghệ thuật.

Thành tố thứ hai là khả năng cảm thụ và xử lý tác phẩm âm nhạc. Sinh viên cần hiểu rõ nội dung, ý nghĩa, bối cảnh và phong cách của tác phẩm để lựa chọn cách thể hiện phù hợp. Điều này đòi hỏi người học phải có kiến thức âm nhạc, khả năng phân tích tác phẩm cũng như sự nhạy cảm nghệ thuật. Khi hiểu sâu tác phẩm, sinh viên sẽ biết cách điều chỉnh cường độ, nhịp điệu, sắc thái và cách nhấn nhá nhằm truyền tải thông điệp âm nhạc một cách hiệu quả.

Bên cạnh đó, kỹ năng thể hiện cảm xúc là yếu tố quyết định chiều sâu của biểu diễn. Một người biểu diễn không chỉ hát đúng mà còn phải “thổi hồn” vào tác phẩm, thể hiện được tâm trạng, tình cảm và ý nghĩa nội dung bài hát. Điều này giúp tạo sự đồng cảm với người nghe và nâng cao giá trị nghệ thuật của phần trình diễn.

Một thành tố quan trọng khác là phong thái sân khấu và kỹ năng trình diễn. Đây là biểu hiện bên ngoài của người biểu diễn, bao gồm tư thế, ánh mắt, cử chỉ, điệu bộ, cách di chuyển trên sân khấu và sự tự tin khi xuất hiện trước đám đông. Đối với sinh viên sư phạm âm nhạc, phong thái sân khấu không chỉ phục vụ biểu diễn mà còn liên quan trực tiếp đến khả năng đứng lớp, điều khiển lớp học và tạo ảnh hưởng tích cực đến học sinh.

Ngoài ra, khả năng giao tiếp nghệ thuật và tương tác với khán giả cũng là một yếu tố quan trọng trong kỹ năng biểu diễn. Sinh viên cần biết cách kết nối với người nghe thông qua ánh mắt, biểu cảm và phong cách trình bày. Điều này giúp tạo nên sự gần gũi, tăng tính hấp dẫn và hiệu quả truyền đạt của phần biểu diễn.

Như vậy, kỹ năng biểu diễn của sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc là một năng lực tổng hợp, không chỉ bao gồm yếu tố kỹ thuật mà còn liên quan đến cảm xúc, tư duy nghệ thuật và kỹ năng giao tiếp. Việc phát triển toàn diện kỹ năng này có ý nghĩa quan trọng trong việc hình thành năng lực nghề nghiệp, giúp sinh viên trở thành những giáo viên âm nhạc vừa có chuyên môn vững vàng, vừa có khả năng truyền cảm hứng nghệ thuật trong quá trình giảng dạy.

2.2. Vai trò của học phần thanh nhạc trong phát triển kỹ năng biểu diễn

Học phần thanh nhạc giữ vai trò trung tâm trong chương trình đào tạo ngành Sư phạm Âm nhạc, là môi trường quan trọng giúp sinh viên hình thành và phát triển kỹ năng biểu diễn một cách toàn diện. Thông qua quá trình học tập và rèn luyện trong học phần này, sinh viên không chỉ

được trang bị kỹ thuật ca hát mà còn được phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc, khả năng biểu cảm và bản lĩnh sân khấu.

Trước hết, học phần thanh nhạc giúp sinh viên xây dựng nền tảng kỹ thuật biểu diễn. Các nội dung như luyện thanh, kiểm soát hơi thở, phát âm, khẩu hình, vị trí âm thanh và xử lý sắc thái đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành giọng hát ổn định và giàu biểu cảm. Đây là cơ sở để sinh viên có thể biểu diễn một cách tự tin, chính xác và chuyên nghiệp. Nếu thiếu nền tảng kỹ thuật, sinh viên sẽ gặp khó khăn trong việc thể hiện tác phẩm, dễ mắc lỗi và thiếu sự ổn định khi biểu diễn.

Bên cạnh đó, học phần thanh nhạc tạo điều kiện cho sinh viên tiếp cận đa dạng các thể loại âm nhạc, từ dân ca, ca khúc trữ tình, ca khúc cách mạng đến các bài hát thiếu nhi và nhạc nước ngoài. Việc tiếp xúc với nhiều phong cách âm nhạc khác nhau giúp sinh viên mở rộng vốn hiểu biết, nâng cao khả năng cảm thụ và linh hoạt trong cách xử lý tác phẩm. Mỗi thể loại đòi hỏi một phong cách biểu diễn riêng, từ đó góp phần rèn luyện khả năng thích ứng và sáng tạo của người học.

Một vai trò quan trọng khác của học phần thanh nhạc là phát triển khả năng biểu cảm và diễn xuất âm nhạc. Trong quá trình học, sinh viên được hướng dẫn cách phân tích nội dung tác phẩm, xác định cảm xúc chủ đạo và lựa chọn cách thể hiện phù hợp. Việc kết hợp giữa hát và biểu cảm giúp sinh viên nâng cao khả năng truyền tải thông điệp nghệ thuật, tạo nên sự hấp dẫn và chiều sâu cho phần biểu diễn.

Học phần thanh nhạc còn góp phần rèn luyện phong thái sân khấu và sự tự tin cho sinh viên. Thông qua các buổi thực hành, biểu diễn trước lớp hoặc trong các chương trình học tập, sinh viên có cơ hội làm quen với việc đứng trước đám đông, kiểm soát tâm lý và thể hiện bản thân. Quá trình này giúp giảm dần sự e ngại, hình thành bản lĩnh biểu diễn và tăng cường sự tự tin – một yếu tố rất cần thiết đối với nghề giáo viên.

Ngoài ra, học phần thanh nhạc còn có vai trò gắn kết giữa hoạt động học tập và thực tiễn nghề nghiệp. Trong thực tế giảng dạy, giáo viên âm nhạc thường xuyên phải hát mẫu, hướng dẫn học sinh biểu diễn và tham gia tổ chức các hoạt động văn nghệ. Vì vậy, việc rèn luyện kỹ năng biểu diễn ngay từ khi còn là sinh viên giúp người học có sự chuẩn bị tốt hơn cho công việc sau này. Thông qua học phần thanh nhạc, sinh viên không chỉ học cách hát mà còn học cách thể hiện, hướng dẫn và truyền cảm hứng âm nhạc cho người khác.

Cuối cùng, học phần thanh nhạc góp phần phát triển năng lực tự học và sáng tạo của sinh viên. Trong quá trình luyện tập, sinh viên cần chủ động tìm tòi, nghiên cứu tác phẩm, tự điều chỉnh cách hát và hoàn thiện phần biểu diễn của mình. Điều này giúp hình thành thói quen học tập tích cực, nâng cao khả năng tự đánh giá và phát triển năng lực nghề nghiệp một cách bền vững.

2.3. Một số biện pháp phát triển kỹ năng biểu diễn cho sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc thông qua học phần thanh nhạc

2.3.1. Kết hợp chặt chẽ giữa rèn luyện kỹ thuật thanh nhạc và phát triển năng lực biểu cảm nghệ thuật

Trong quá trình giảng dạy thanh nhạc, một trong những hạn chế phổ biến là việc quá chú trọng đến kỹ thuật mà chưa quan tâm đúng mức đến yếu tố biểu cảm. Thực tế cho thấy, nhiều sinh viên có thể hát đúng cao độ, trường độ nhưng phần biểu diễn vẫn thiếu sức sống, chưa truyền tải được nội dung và cảm xúc của tác phẩm.

Do đó, giảng viên cần định hướng rõ ràng rằng kỹ thuật thanh nhạc không phải là mục đích cuối cùng mà là phương tiện để thể hiện nghệ thuật. Trong mỗi bài học, việc luyện thanh cần gắn với phân tích tác phẩm: từ nội dung lời ca, bối cảnh sáng tác đến phong cách âm nhạc. Sinh viên cần được hướng dẫn trả lời các câu hỏi như: tác phẩm nói về điều gì, cảm xúc chủ đạo là gì, nhân vật trữ tình có đặc điểm ra sao, cần thể hiện bằng sắc thái nào.

Bên cạnh đó, giảng viên nên sử dụng các phương pháp như minh họa mẫu, so sánh cách thể hiện, yêu cầu sinh viên thử nghiệm nhiều cách biểu đạt khác nhau để tìm ra phương án phù hợp nhất. Việc này không chỉ giúp nâng cao năng lực biểu cảm mà còn phát triển tư duy nghệ thuật và khả năng sáng tạo của người học.

2.3.2. Tăng cường tổ chức các hoạt động thực hành biểu diễn đa dạng và thường xuyên

Kỹ năng biểu diễn chỉ có thể được hình thành và phát triển thông qua quá trình thực hành liên tục. Tuy nhiên, trong nhiều chương trình đào tạo, thời lượng dành cho biểu diễn thực tế còn hạn chế, khiến sinh viên thiếu cơ hội rèn luyện bản lĩnh sân khấu.

Vì vậy, cần thiết kế học phần thanh nhạc theo hướng tăng cường hoạt động biểu diễn. Không chỉ dừng lại ở việc luyện tập cá nhân, giảng viên nên tổ chức các hình thức biểu diễn đa dạng như: biểu diễn trước lớp, biểu diễn theo nhóm, song ca, tốp ca, biểu diễn theo chủ đề hoặc tình huống sư phạm (ví dụ: hát mẫu trong giờ học giả định).

Đặc biệt, cần chú trọng tạo môi trường “giả lập sân khấu” ngay trong lớp học, giúp sinh viên làm quen với áp lực tâm lý khi đứng trước người khác. Việc biểu diễn thường xuyên sẽ giúp sinh viên từng bước vượt qua tâm lý e ngại, nâng cao sự tự tin và khả năng làm chủ sân khấu. Đồng thời, thông qua mỗi lần biểu diễn, sinh viên có cơ hội nhận phản hồi từ giảng viên và bạn học để điều chỉnh và hoàn thiện kỹ năng.

2.3.3. Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính chủ động, tích cực của sinh viên

Một trong những yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến hiệu quả phát triển kỹ năng biểu diễn là phương pháp dạy học. Nếu giảng viên chỉ đóng vai trò truyền đạt và sinh viên thụ động tiếp nhận thì khó có thể hình thành năng lực biểu diễn một cách bền vững.

Do đó, cần chuyển từ phương pháp dạy học truyền thống sang phương pháp dạy học tích cực, lấy người học làm trung tâm. Giảng viên nên tổ chức các hoạt động như: thảo luận nhóm về cách xử lý tác phẩm, phân tích các phần biểu diễn mẫu, nhận xét và đánh giá chéo giữa sinh viên với nhau.

Đặc biệt, việc áp dụng đánh giá đồng đẳng (peer assessment) và tự đánh giá (self-assessment) có ý nghĩa quan trọng. Khi tham gia nhận xét cho bạn học, sinh viên sẽ học được cách quan sát, phân tích và rút kinh nghiệm cho bản thân. Đồng thời, việc tự đánh giá giúp sinh viên nhận thức rõ điểm mạnh, điểm yếu của mình để có kế hoạch cải thiện phù hợp.

Ngoài ra, giảng viên có thể giao nhiệm vụ cho sinh viên tự chuẩn bị tiết mục biểu diễn, từ lựa chọn bài hát, xây dựng phong cách thể hiện đến thiết kế động tác phụ họa. Điều này giúp nâng cao tính chủ động, sáng tạo và trách nhiệm của người học trong quá trình rèn luyện.

2.3.4. Gắn học phần thanh nhạc với hoạt động biểu diễn thực tiễn và môi trường nghề nghiệp

Một trong những hạn chế lớn trong đào tạo hiện nay là sự tách rời giữa học tập và thực tiễn. Sinh viên chủ yếu luyện tập trong phạm vi lớp học, ít có cơ hội tiếp xúc với môi trường biểu diễn thực tế, dẫn đến thiếu kinh nghiệm và bản lĩnh khi ra trường.

Để khắc phục điều này, các cơ sở đào tạo cần tăng cường tổ chức và khuyến khích sinh viên tham gia các hoạt động biểu diễn ngoài lớp học như: chương trình văn nghệ của nhà trường, hội thi, liên hoan nghệ thuật, câu lạc bộ âm nhạc, hoạt động ngoại khóa tại các trường phổ thông.

Việc tham gia biểu diễn trong môi trường thực tế giúp sinh viên trải nghiệm nhiều yếu tố mà lớp học không thể tái hiện đầy đủ, như: không gian sân khấu, ánh sáng, âm thanh, sự tương tác trực tiếp với khán giả. Qua đó, sinh viên học được cách xử lý tình huống, điều chỉnh phong cách biểu diễn và nâng cao khả năng thích ứng.

Đặc biệt, đối với sinh viên sư phạm, cần tạo điều kiện để các em tham gia thực tập giảng dạy kết hợp biểu diễn, ví dụ: hát mẫu trong giờ học âm nhạc, hướng dẫn học sinh biểu diễn. Đây là cơ hội quan trọng để sinh viên vận dụng kỹ năng biểu diễn vào hoạt động nghề nghiệp, từ đó hình thành năng lực sư phạm một cách toàn diện.

2.3.5. *Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển năng lực biểu diễn*

Đánh giá là khâu quan trọng trong quá trình dạy học, có tác động trực tiếp đến động cơ và cách thức học tập của sinh viên. Nếu việc đánh giá chỉ tập trung vào kỹ thuật hát (đúng cao độ, trường độ) mà bỏ qua các yếu tố biểu diễn thì sẽ không khuyến khích sinh viên phát triển toàn diện.

Do đó, cần xây dựng tiêu chí đánh giá theo hướng tiếp cận năng lực, bao gồm nhiều thành phần như: kỹ thuật thanh nhạc, khả năng xử lý tác phẩm, mức độ biểu cảm, phong thái sân khấu, sự tự tin và khả năng truyền cảm. Việc đánh giá cần mang tính toàn diện, khách quan và có tính định hướng phát triển.

Ngoài ra, nên đa dạng hóa hình thức đánh giá như: biểu diễn trực tiếp, biểu diễn theo nhóm, đánh giá qua video, kết hợp giữa đánh giá của giảng viên, tự đánh giá và đánh giá của bạn học. Điều này không chỉ giúp phản ánh chính xác năng lực của sinh viên mà còn tạo động lực để các em chủ động rèn luyện và hoàn thiện bản thân.

III. KẾT LUẬN

Có thể khẳng định rằng, kỹ năng biểu diễn giữ vai trò then chốt trong việc hình thành năng lực nghề nghiệp của sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc. Thông qua học phần thanh nhạc, sinh viên không chỉ được rèn luyện kỹ thuật ca hát mà còn phát triển khả năng cảm thụ âm nhạc, biểu cảm nghệ thuật và bản lĩnh sân khấu. Tuy nhiên, thực tế giảng dạy hiện nay vẫn còn tồn tại những hạn chế nhất định, đòi hỏi cần có sự đổi mới đồng bộ về phương pháp, nội dung và hình thức tổ chức dạy học.

Các biện pháp như kết hợp kỹ thuật với biểu cảm, tăng cường thực hành biểu diễn, đổi mới phương pháp dạy học, gắn với thực tiễn và cải tiến công tác đánh giá có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao hiệu quả đào tạo. Việc triển khai các giải pháp này một cách linh hoạt, phù hợp sẽ góp phần phát triển toàn diện kỹ năng biểu diễn cho sinh viên, từ đó đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục và nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên âm nhạc hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Âm nhạc*, NXB Giáo dục Việt Nam.
 Nguyễn Thị Nhung (2015), *Phương pháp dạy học âm nhạc ở trường phổ thông*, NXB Đại học Sư phạm.
 Trần Ngọc Lan (2017), *Giáo trình thanh nhạc cơ bản*, NXB Văn hóa – Nghệ thuật.
 Phan Trần Bằng (2012), *Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc*, NXB Giáo dục Việt Nam.
 Nguyễn Thị Hòa (2020), “*Phát triển năng lực biểu diễn cho sinh viên sư phạm âm nhạc*”, Tạp chí Giáo dục, số 482.
 Lê Anh Tuấn (2019), “*Đổi mới phương pháp giảng dạy thanh nhạc trong đào tạo giáo viên âm nhạc*”, Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam.